

Gelişmiş Batı Ülkelerinde Suç Oranlarının Düşmesinde Güvenlik Yaklaşımının Etkisi

Zahir Kızmaz

Öz: Bu makalede gelişmiş çok sayıda ülkede gözlemlenen suç oranlarının düşüşünü açıklama potansiyeline sahip olan fırsat teorilerinin ve bu teorilerle ilişkili olan güvenlik tezinin etkisine odaklanılmıştır. Çalışmada ilkin suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu varsayılan önemli bazı faktörler ele alınmıştır. Bu kapsamda gelişmiş ülkelerdeki suç düşüşleri ağırlıklı olarak uyuşturucu kullanımının azalması, kürtajın yasallaşması, polis görünürlüğünün artması, yeni polislik modellerinin geliştirilmesi, hapsedme oranlarının artması, silah politikalarındaki değişiklikler, nüfus yapısının değişmesi ve ekonomik iyileşmeler gibi çok sayıda faktör ile açıklanmaktadır. Bu faktörlerin veya bu faktörlere ilişkin yaklaşımların çoğunun suç düşüşlerini açıklamada kısmen başarılı olabileceği ve özellikle de ABD'deki suç düşüşlerini açıklamaya daha uygun olduğu tezi ileri sürülmüştür. Bu kapsamda çalışmada, Avrupa ülkelerindeki düşüşleri de kapsayan daha genel bir açıklama çerçevesi olarak güvenlik tezinin açıklama potansiyelinin önemine ve etkisine işaret edilecektir. Güvenlik hipotezi veya yaklaşımı, suç oranlarının düşmesinin nedenini, suç fırsatlarını ortadan kaldırmayı amaçlayan güvenlik önlemlerinin geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve uygulanması ile açıklamaktadır. Çalışmada ayrıca güvenlik tezi kapsamında, proaktif polislik modellerinin suç oranlarının düşmesindeki etkisi de vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suç oranlarının düşmesi, güvenlik tezi, fırsat teorileri, gelişmiş ülkeler.

Abstract: This article focuses on the effect of opportunity theories and the security thesis associated with these theories on the decrease in crime rates observed in many developed countries. In the study, firstly, some important factors that are assumed to be effective in the decrease in crime rates are discussed. In this context, the decrease in crime in developed countries is mainly explained by many factors or approaches such as decreased drug use, legalization of abortion, increased police visibility, development of new policing models, increased incarceration rates, changes in gun policies, changes in population structure and economic improvements. It has been argued that many of these factors, or approaches to these factors, may be partially successful in explaining crime decreases and are more appropriate to explain crime decreases in the United States in particular. In this context, the importance and impact of the explanation potential of the security thesis as a more general explanation framework including the declines in European countries will be pointed out. The security hypothesis or approach explains the reason for the decrease in crime rates through the development and implementation of improved and enhanced security measures aimed at eliminating crime opportunities. Within the scope of the security thesis, the effect of proactive policing models on the drops of crime rates was also emphasized.

Keywords: Decline in crime rates, crime drop, security thesis, theories of opportunity, developed countries.

@ Prof. Dr., Fırat Üniversitesi. zahirkizmaz@gmail.com

id <https://orcid.org/0000-0001-7686-4751>

© İlmi Etüdler Derneği
DOI: 10.12658/M0651
insan & toplum, 2022; 12(2): 25-58.
insanvetoplum.org

Başvuru: 03.07.2021
Revizyon: 14.09.2021
Kabul: 22.09.2021
Online Basım: 01.11.2021

Giriş

Suç oranları 1990'lardan itibaren ilk önce Amerika Birleşik Devletleri'nde, tüm suç kategorilerinde ve toplumun bütün katmanlarında keskin bir şekilde düşmüştür. Lind ve Lopez'in ifadeleriyle ABD'deki suç oranları, 90'lı yıllardan sonra gizemli bir şekilde azalma göstermiştir (Lind & Lopez, 2015). Zimring (2006), *The Great American Crime Decline* adlı kitabında, ABD'deki başlıca suç türlerinde önemli düşüşlerin gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Zimring, 1990-2000 yılları arasında ABD'de öldürme suçlarında %39, tecavüz suçlarında %41, soygunda %44, ciddi veya ağır saldırı suçlarında %24, mesken hırsızlıklarında %41, otomobil hırsızlığında %37 ve genel hırsızlık suçlarında da %23 oranında düşüşün gerçekleştiğini belirtmektedir. Lind ve Lopez (2015) de 2015 yılı için suçlardaki genel düşüşün yaklaşık olarak %50 oranında olduğunu ve bu düşüşün kabaca şiddet suçlarında %51, mala yönelik suçlarda da %43 düzeyinde olduğunu ileri sürmektedirler. Yapılan başka bir çalışma ise ABD'de polis tarafından kaydedilen öldürme, soygun ve hırsızlık oranlarının 1993 yılından 2000 yılına kadar olan süreçte %40 oranından daha fazla azaldığını ortaya koymaktadır (Rosenfeld, 2004).

ABD'de suç oranlarındaki düşmeye benzer eğilimler, çok sayıda Avrupa ülkelerinde de gözlemlenmiştir. Bu nedenle suç oranlarındaki düşüş gerçeği, belirli suç türleri ve sadece bir kaç ülke ile sınırlı kalmamıştır (Mishra & Lalumiere, 2009, s. 39; Rosenfeld & Messner, 2009). Örneğin; İngiltere ve Galler'de şiddet suçları 1995 ile 2013/14 yılları arasında çarpıcı bir şekilde düşmüştür (Ganpat vd., 2020). 1990'ların ortalarından itibaren Birleşik Krallık'ta mal ve kişiye yönelik işlenen suçlar ile şiddet kategorilerinde yer alan çok sayıda suç türlerinde büyük düşüşler yaşanmaya başladığı ve bu suç kategorilerinde yarı yarıya veya daha fazla oranda düşüşün olduğu belirtilmektedir (Farrell, 2013, s. 1). Kanada'da meydana gelen cinayet ve diğer suçlardaki keskin düşüşler, genel olarak Amerika Birleşik Devletleri'ne oldukça benzerdir. Yeni Zelanda'da da kişiye yönelik suçların tümünde düşüş gözlemlenmemiş olmakla birlikte mala yönelik suçlarda (hırsızlık, motorlu araç hırsızlığı ve diğer hırsızlık) benzer düşüşlerin gerçekleştiği tespit edilmiştir. Avustralya'daki suç oranındaki düşüş de gecikmeli olarak 2001 yılında gerçekleşmiştir. Bu ülkede kişiye yönelik suçlar hariç motorlu taşıt hırsızlığı, genel hırsızlık ve soygun gibi suçlarda ani düşüşler meydana gelmiştir. Özellikle Uluslararası Suç Mağdurları Araştırması verileri (van Dijk vd., 2008; van Dijk, 2008; van Dijk vd., 2012) esas alındığında, çoğu Avrupa ülkesinde suç oranlarında önemli düşüşlerinin yaşandığına dair kayda değer kanıtlar bulunmaktadır (Farrell, 2013, s. 1). Tseloni ve arkadaşları (2010), suç oranlarındaki düşüşün gelişmiş ülkelerde daha yaygın olduğunu ve muhtemelen bu düşüşün "küresel bir eğilim" olarak tanımlanabileceğini iddia etmektedir. Knepper

(2012) de bu nedenle suç oranlarındaki düşüşü, “uluslararası bir gelişme” olarak tanımlama eğilimindedir.

Suç oranlarındaki düşme eğilimi ile birlikte çok sayıda araştırmacı, gerek Birleşik Devletler’de (Blumstein & Wallman, 2000; Zimring, 2006; Levitt, 2004; Lind & Lopez, 2015; Tonry, 2014) gerekse de Batı Avrupa ülkelerinde (Rosenfeld ve Messner, 2009; van Dijk vd., 2008; van Dijk vd., 2012) suç oranlarında gerçekleşen düşmenin nedenleri konusuna odaklanmışlardır. Konuya ilişkin çalışmalar, ABD’de özellikle 1992’den beri tüm suçlarda genel olarak bir düşüşün gerçekleştiğini ortaya koymaktadır (Blumstein & Wallman, 2000, 2006; Levitt, 2004; Zimring, 2006; Aebi & Linde, 2010; Farrell vd., 2010; LaFree vd., 2015; Knepper, 2012). Ancak Avrupa ülkelerindeki suç oranındaki azalma, ABD’den daha sonraki yıllarda gerçekleşmiştir. Bu nedenle ülkelerdeki suç oranlarındaki düşüşlere ilişkin tarihler birbirinden farklılık arz etmektedir.

Suç oranlarında görülen düşüş olgusu, “modern zamanların en önemli kriminolojik” olayı olarak tanımlanmıştır (Farrell vd., 2015, s. 16). Çünkü II. Dünya Savaşı’ndan sonra suçlarda sürekli artışların seyrettiği bir dönemde bu düşüşler gözlemlenmiştir (Eisner, 2008; Farrell vd., 2010; LaFree vd., 2015). Dahası suç oranlarındaki düşüş, 1960’tan sonra suç ve şiddet oranlarının en çok arttığı on yılın akabinde gerçekleşmiştir (Machin ve Meghir, 2004). 1960 - 1980 dönemleri arasında ortaya çıkan şiddet olayları Amerikan kültürünü, siyaset sahnesini ve gündelik yaşamını yeniden şekillendirmiştir. Öyle ki şiddet suçlarında kaydedilen en yüksek artış nedeniyle bu dönem “şiddet suçlarında taşkınlık” dönemi olarak tasvir edilmiştir (Pinker, 2011, s. 107). Suçların artış eğilimi içerisine girdiği bu dönemlerde uzmanlar, toplumu soyguncuların, katillerin ve hırsızların sayılarının gelecek dönemlerde daha da artacağı konusunda uyarılarda bulunma çabası içerisinde olmuşlardır (Ganbat vd., 2020, s. 3). Öyle ki suç oranları düşmeye başladıktan sonra bile kimi araştırmacılar, gelecekte gençlerde suç patlamasının yaşanacağı konusunda öngöründe bulunmuşlardır (Levitt, 2004, s. 170). Bu nedenle gelişmiş Batı ülkelerinde suç oranlarındaki azalma tamamen beklenmedik bir gelişme olarak görülmüştür (Rosenfeld ve Messner, 2009, s. 446; Aebi & Linde, 2014).

Bu araştırma kuramsal nitelikte bir çalışmadır. Çalışma özellikle gelişmiş Batı ülkelerinde suç oranlarının ilk kez düşmeye başladığı dönemi esas almaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde günümüzde suç oranlarının nasıl bir görünüm arz ettiği veya nasıl bir değişim sergilediği konusu bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Burada kriminoloji açısından gelişmiş Batı ülkeleri için tarihsel bir kırılmayı ifade eden suç oranlarının düşmesinde etkili olan nedenlerin veya yaklaşımların neler olduğu ve yaklaşımlar içerisinde güvenlik tezinin açıklama potansiyeli irdelenmiştir.

Suç Oranlarının Düşmesinde Etkili Olduğu Varsayılan Faktörler

ABD’de suç oranlarının düşmeye başlaması ile birlikte kriminologlar arasında bu düşüşün nedenleri konusunda hararetli bir tartışmanın yaşandığı dikkatten kaçmamaktadır (Blumstein & Wallman, 2000, 2006; Levitt, 2004; Zimring, 2006). Son 20-30 yıl içerisinde suç oranlarındaki düşüşün nedenlerini konu edinen çok sayıda araştırma yapılmış olmasına rağmen bu alanın hâlâ emekleme aşamasında olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle ABD’deki suç oranlarındaki düşüşün nedenlerine ilişkin tartışma kısmen azalmış olmasına rağmen gelişmiş Avrupa ülkelerindeki düşüşler ile ilgili tartışmalar ve çalışmalar devam etmektedir. Bu nedenle Farrell ve meslektaşlarının “suç düşüşü, çağdaş kriminolojinin çözülmemiş en önemli bulmacalarından biridir” (Farrell vd., 2010, s. 25) şeklindeki değerlendirmeleri, konunun güçlüğünü belirtmek açısından dikkat çekicidir.

Yapılan çok sayıda araştırmada, düşen suç oranları konusunda birbirinden farklı çok sayıda faktör belirlenmiş veya hipotezler geliştirilmiştir. Ancak bu hipotezlerden veya yaklaşımlardan hangilerinin suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu veya bu etkinin hangi düzeyde olduğu konusunda birbirinden farklı görüşler ileri sürülmüştür. Farrell (2013, s. 2), suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu varsayılan önemli hipotezleri şu şekilde tabloştırmıştır:

Tablo 1

Suç Oranlarının Düşmesinde Etkili Olduğu Varsayılan Hipotezler

Hipotezler/Faktörler	Açıklama Mekanizmaları
Güçlü ekonomi	Varlıklı bireyler, daha az suç işlemektedir.
Gizli silah yasaları	Silahının varlığı, daha az suçun işlenmesini sağlamaktadır.
Ölüm cezası	Ölüm cezası, bireyleri daha fazla suçtan caydırılmaktadır.
Silah kontrol yasaları	Daha az silahın varlığı, daha az suçun işlenmesine neden olmaktadır.
Artan hapisane nüfusu	Hapishaneye kapatılma ve cezaevi caydırıcılığı, suçu azaltmaktadır.
Polislik stratejileri	Compstat ve POP gibi polislik modelleri suç sorunlarına odaklanmıştır.
Daha fazla polis	Daha fazla polis daha çok suçu aydınlatmış ve bu da suçluları caydırmıştır.

Kürtajın yasallaşması	1973'te yasallaşan kürtaj, daha az suçlunun yetişmesine neden olmuştur.
Göç	Göç oranı yükseldikçe suç oranı azalmıştır.
Tüketici güveni	Refahın artması, suçları azaltmıştır.
Küçülen crack uyuşturucu pazarı	2. nesil gençlerin şiddetten uzaklaşmaları sağlanmıştır.
Kurşun oranına maruz kalma	Çocukların kurşuna maruz kalma oranlarının azalması şiddet eğilimini azaltmıştır.
Değişen demografik özellikler	Yaşlanan nüfus veya suç işleyen nüfustaki azalma genel olarak daha az suç işlenmesine yol açmıştır.
Uygarlaşma süreci	Sosyal kurumlar daha meşru olarak kabul görmeye başlamıştır.
Güvenliğin iyileştirilmesi	Güvenliğin gelişmesi, suç fırsatlarının azalmasına yol açmıştır.

Kaynak: Farrell, 2013, s. 2.

Farrell (2013), Levitt (2004), Blumstein ve Rosenfeld'in (2008) suç oranları üzerinde etkili olduğu varsayılan hipotezleri ve bu hipotezlerin test sonuçlarını şu şekilde belirtmektedir.

Tablo 2

*Hipotezlerin Test Sonuçları*¹

Hipotezler	Levitt	Blumstein ve Rosenfeld
Güçlü ekonomi	X	X
Gizli silah yasaları	X	X
Ölüm cezası	X	X
Silah kontrol yasaları	X	X
Artan hapisane nüfusu		
Polislik stratejileri	X	X
Daha fazla polis		X
Kürtajın yasallaşması		X

1 ✓ = geçerli demek, X=Başarısız demek, - = Uygulanamaz anlamında kullanılmıştır. Tüketici güveni ve çocukluk döneminde kurşun oranına maruz kalma gibi hipotezler her iki araştırmacıda da ele alınmadığı için herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır. Ayrıca göç, uygarlaşma süreci ve güvenlik hipotezi diğer araştırmacılar tarafından ele alınmadığı için tabloya eklenmemiştir.

Tüketici güveni	-	
Küçülen crack uyuşturucu pazarı		
Çocuklukta kurşuna maruz kalma oranı	-	X
Değişen demografik özellikler	X	X

Kaynak: Farrell, 2013, s. 3.

Levitt (2004), 1991-2001 yılları arasındaki suç oranlarının düşmesini konu edinen çok sayıda araştırma üzerinde yaptığı çalışmada, suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu varsayılan faktörleri ve hipotezleri tespit etmeye çalışmıştır. Yukarıdaki tabloya bakıldığında da Levitt'e göre suç oranlarının düşmesinde etkili olan unsurlar; polis sayısının artması, hapisane nüfusunun artması, kürtajın yasallaşması ve crack uyuşturucunun kullanımının azalmasıdır. Suç oranlarının düşmesinde etkisi olmadığı veya az olduğu düşünülen unsurlar da ekonomik gelişmeler, değişen demografik özellikler, daha iyi polislik stratejileri, silah kontrol yasaları, örtük/gizli silah yasaları ve artan ölüm cezası uygulamaları şeklinde belirtilmiştir (Levitt, 2004, ss. 163-164; Farrell, 2013). Blumstein ve Rosenfeld (2008) ise Levitt'ten (2004) farklı olarak polis sayısının artırılması ve kürtajın yasallaşmasının suç oranlarının düşmesi üzerinde etkili olmadığını ileri sürmüşlerdir. Onlara göre suç oranlarının düşmesi üzerinde artan hapisane nüfusu, tüketici güveninin artması ve crack uyuşturucu pazarının azalması faktörleri etkili olmuştur.

Suçlarda gözlemlenen düşüşün nedenlerine ilişkin yukarıda görüldüğü gibi çok sayıda faktör belirtilmiştir. Gerek bu faktörlerin etkisi gerekse de başka faktörlerin varlığı konusunda araştırmacılar arasında bir uzlaşımın olduğunu söylemek mümkün değildir. Ayrıca suç oranının düşmesinde etkili olduğu belirtilen faktörlere ilişkin ciddi eleştiriler ve kuşklar da söz konusudur. Demografik değişim unsurunun genel şiddet (Blumstein, 2000) veya cinayet oranlarındaki (Fox, 2000; Levitt, 2004) değişikliği açıklayabileceğine dair yeterli düzeyde kanıtın olmadığı veya çok az kanıtın olduğu ileri sürülmektedir. Langan ve Farrington (1998) ve Levitt (2004) de hapis cezasının suç oranlarının düşmesi üzerinde etkili olabileceğini ileri sürerlerken Spelman (2000), ABD'deki şiddet suç oranının düşüşünde sadece küçük bir bölümünün artan hapis cezasına bağlanabileceği sonucuna varmıştır. Uluslararası cezalandırma yaklaşımının ve hapis cezası oranlarındaki bariz önemli farklılıkların bu hipotezin geçerliliği konusunda daha fazla şüphe uyandırdığı iddia edilmektedir. "Sıfır toleranslı polislik" ve "Compstat"² gibi polislik modellerinin suç oranlarının azalması üzerinde önemli bir etkisi olduğu ileri sürülmektedir. Ancak Eck ve Maguire (2000), bu hipotezi

2 Bilgisayar destekli bilgi ve analize dayalı polislik modeli.

oluşturan bir dizi olası açıklama için çok az destek bulduklarını belirtmektedir. Daha fazla polis memurunun işe alınması muhtemelen gelecekteki suç oranlarının azalması üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir (Marvell & Moody, 1996). Levitt (2004) de araştırmasında, daha fazla polis memur istihdamının ABD'deki suç oranlarındaki düşüşün muhtemel bir kaynağı olduğunu öne sürmektedir. Ancak bu yaklaşımın ABD dışındaki diğer ülkelerde yaşanan düşüşleri açıklayabilmede pek başarılı olmadığı belirtilmektedir. Silah kontrolü ve gizli silah yasaları konusunda da aynı tartışma devam etmektedir. Bu tezi savunanlar özellikle düşen cinayet oranlarının nedenini, silahları geri satın alma şeklindeki silah kontrol müdahaleleri gibi programların varlığına ve gizli silahların taşınmasına izin veren yasalara bağlamaktadırlar. Fakat silah kontrolü veya silahları geri alma programlarının suç oranlarının düşmesi üzerindeki etkisine ilişkin kanıtların yetersiz olduğu (Rosenfeld, 1996; Levitt, 2004), gizli silah taşınmasının ise suçları azaltmak yerine soygun suçlarını arttırdığı yönünde bulgular saptanmıştır (Ayres & Donohue, 2003). Silah yasasına ilişkin bu yaklaşımların aynı zamanda ABD'deki cinayet oranlarıyla sınırlı olduğu ve bu nedenle daha yaygın uluslararası suç oranlarının düşüşlerini anlamak için bu açıklamanın geçerli görünmediği ifade edilmektedir. Uyuşturucu pazarının azalması ile suç düşüşleri arasında da bir ilişki kurulmaktadır. Levitt (2004) de araştırmasında, Amerika Birleşik Devletleri'nde görülen cinayet ve şiddet oranlarındaki düşüşün bir kısmından, gerileyen crack uyuşturucu pazarının rolünün olduğu sonucuna varmakla birlikte konuya ilişkin kanıtların sınırlı olduğunu belirtmektedir. Johnson ve arkadaşları (2000), suç oranlarında meydana gelen değişimin nedenini küçülen uyuşturucu pazarlarına bağlamamışlardır. 1973 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde kürtajn yasallaşmasından sonra 1990'lı yıllarda suç işleme riskini taşıyan genç yaş gruplarındaki (birçok suçun en çok işlendiği suç yaşı) erkeklerin daha az doğduğu ileri sürülmektedir. Donohue ve Levitt (2001) tarafından yapılan çalışmada bu yaklaşım güçlü bir şekilde savunulmuştur. Ancak bu yaklaşımın ABD dışında bulunan diğer ülkelerdeki suç oranlarındaki düşüşleri açıklaması hususunda başarılı olduğu söylenemez. Çünkü kürtajn yasasına ilişkin değişiklik, Amerika Birleşik Devletleri'ne özel bir nitelik arz etmektedir. Aynı şekilde ekonomik büyümenin işsizlik ve ekonomiyle ilintili diğer sorunlar üzerindeki etkisi, ilkin temel bir açıklayıcı değişken olarak önerilmiştir. Ancak suç oranlarının düşmesi üzerinde ekonomik gelişmelerin de etkisinin tartışmalı olduğu belirtilmektedir (Levitt, 2004). Suç oranındaki değişim ile ilişkisi kurulan çocukluk döneminde kurşuna maruz kalma³ faktörünün de sadece ABD'deki şiddet içeren suç eğilimlerini açıklamakla sınırlı kaldığı görülmektedir.

3 Küçük yaşlarda fazla kurşun oranına maruz kalmanın saldırganlık ve dürtüsellik gibi şiddete ilişkin davranışları tetiklediği ileri sürülmüştür.

Çünkü tüm sanayileşmiş ülkeler, kurşunsuz benzini aynı anda piyasaya sürmediği için çocuklukta kurşuna maruz kalma durumu değişkenlik arz etmektedir. Hiç kuşkusuz şiddet ve mala yönelik suçlarda bu denli yüksek düzeydeki düşüşü sadece bu faktörle de açıklamak mümkün görünmemektedir (Farrell vd., 2010, ss. 28-30).

Yukarıda belirtilen araştırma sonuçlarının yanı sıra aşağıdaki tabloda gelişmiş Batı ülkelerinde suç düşüşlerinde kullanılan yaklaşımların zayıf yanları veya kuramlara yönelik eleştiriler tablo halinde verilmiştir.

Tablo 3

Suç Oranlarının Düşmesinde Etkili Olduğu Varsayılan Yaklaşımlara Yönelik Eleştiriler

Yaklaşımlar/Faktörler	Eleştiriler
Güçlü ekonomi	Bireylerin iş sahibi olmaları veya ekonomik açıdan olumlu pozisyonlarda yer almaları, onları suçtan alıkoymaktadır. Bu nedenle işsizlik ve yoksulluk düzeylerinin düşük olduğu toplumlarda daha az suç işlendiği varsayılmaktadır. Ancak ekonomik faktörlerin Batı ülkelerindeki suç oranlarının düşüşünü açıklamada tek başına başarılı olamadığı belirtilmektedir. Çünkü işsizlik oranlarının azaldığı ABD’de suç oranlarının da düşme eğilimi içerisine girdiği ancak Kanada’da işsizlik oranı azalmadığı halde suç oranlarının düştüğü saptanmıştır. Dahası Birleşik Krallık ve İrlanda’da belirli dönemlerde işsizlik azaldığı halde suç oranları artmıştır. Ayrıca 2009-2010 yıllarında ABD’de ekonomik durgunluk, 1980’lerde ve 1990’ların başındaki suç dalgasına göre daha yüksek olmasına rağmen suç oranları artmak yerine düşmeye devam etmiştir.
Ölüm cezası	İdam cezaları ABD’de bazı eyaletlerde uygulanmaktadır. Bu nedenle diğer ülkelerdeki suç oranlarının düşüşlerini açıklamada başarısız olmaktadır.

<p>Gizli silah taşıma</p>	<p>Bu yaklaşım bir hırsızın, soymak istediği kişinin silahı olup onu vurma ihtimalinin yüksek olduğunu düşünmesi durumunda soygun eylemini gerçekleştirmekten vazgeçeceği öncülüne dayanmaktadır. Bu nedenle kimi araştırmacılar, suç oranlarının düşmeye başlamasını silahların gizli taşınmasına izin veren yasalar ile ilişkilendirmiştir. Ancak gizli silah taşıma yasalarının varlığının suç oranlarını düşürmekten çok soygun gibi bazı suçları da arttırdığı ileri sürülmüştür.</p>
<p>Silah üzerinde kontrolü artıran düzenlemeler</p>	<p>Düşen cinayet oranları, silahları geri satın alma programları gibi silah kontrol müdahalelerine izin veren yasalara bağlanmaktadır. Ancak bu bağlantıyı ortaya koyacak kanıtların yetersiz olduğu ileri sürülmektedir. Bu yaklaşımların aynı zamanda ABD cinayet oranlarıyla sınırlı olduğu ve bu nedenle daha yaygın uluslararası suç düşüşlerini anlamak için geçerli görünmediği iddia edilmiştir.</p>
<p>Hapis cezalarının ve cezaevi nüfusunun artması</p>	<p>Suçlara öngörülen cezaların arttırılması veya suçluların cezaevinde daha uzun süre kalmalarını sağlayan yasal düzenlemelerin yapılması, toplumda hem caydırıcılık yaratmış hem de suçluların uzun süre cezaevlerinde kalmalarını sağlayarak suçun düşmesinde etkili olmuştur. Bu gelişmelerin ABD'deki suç düşüşleri üzerinde kısmen etkili olduğu ancak Avrupa ülkelerindeki düşüşler ile ilişkili olmadığı ileri sürülmektedir. Çünkü ABD'ye kıyasla Avrupa ülkelerinin daha az cezalandırıcı bir yaklaşımı benimsediği dolayısıyla tutuklanma veya hapsedme oranlarının Avrupa ülkelerinde daha düşük gerçekleştiği belirtilmektedir. Ayrıca cezalandırmaya yönelik politikaların tek başına suç oranlarının düşmesinde yeterli olmayacağı da bir gerçektir.</p>

<p>Polislik stratejileri</p>	<p>Suçta neden olan fırsata ilişkin problemlere müdahale eden, suçlulukla mücadelede toplumsal iş birliğini esas alan ve suçun yoğun olarak işlendiği bölgelerde polis etkinliğini arttıran polislik modellerinin (toplum odaklı polislik, problem odaklı polislik, suç yoğun polisliği ve kırık cam polisliği gibi) suç oranının azalmasında etkili olduğu belirtilmekle birlikte suçun ekonomik, sosyokültürel ve siyasal dinamiklerini de görmezlikten gelmesi açısından eleştirilmiştir. Ayrıca bu polislik modellerinin suç oranlarının düşmesi üzerindeki etkisinin bilimsel olarak ölçülmesinin güç olduğu ileri sürülmüştür.</p>
<p>Daha fazla polis</p>	<p>Polis sayısının arttırılması, daha çok suçun aydınlatılmasını ve suçluların yakalanmasını olanaklı hale getirmektedir. Polis sayısının ve devriyelerinin arttırılması ile birlikte polis görünürlüğünün artması da bireyleri suç işlemekten caydırarak suçu önlemeye yardımcı olabileceği öngörülmektedir. Ancak daha fazla polislik uygulamasının ABD'deki suç düşüşünün muhtemel bir kaynağı olmakla birlikte bu faktörün ABD dışındaki ülkeler için önemli bir açıklayıcı değişken olarak ele alınmayacağı ileri sürülmektedir. Kanada ve Batı Avrupa ülkelerinde polis sayısının ABD düzeyinde artmadığı halde suç oranları düşme eğilimi sergilemiştir.</p>

<p>Kürtajın yasallaşması</p>	<p>Bu yaklaşım kürtajın istenmeyen çocukların zorunlu olarak daha fazla suç işlediğini varsayarak bu çocuklarının doğumunu engellediğini dolayısıyla suç oranlarının da düştüğünü ileri sürmüştür. Ancak gebeliğin sonlandırılması uygulamalarının her zaman ileride suç işlemesi muhtemel çocukların doğumlarını engellediği anlamına gelmediği, daha iyi düzeyde annelik yapabilecek kadınların hamileliği sonlandırırken sosyoekonomik açıdan daha dezavantajlı pozisyonda olanların hamileliği sonlandırmayarak suça veya şiddete daha yatkın çocukların dünyaya gelmesine neden olabileceği ileri sürülmektedir. Bundan ayrı olarak kürtajın yasallaşmasından önce doğan yaş gruplarında da suç oranları düşmüştür. Diğer bir eleştiri de kürtajın yasallaşması ile suç oranlarının azalması arasında kurulan ilişkinin bilimsel olmaktan çok varsayımsal olduğu yönündeki eleştiridir.</p>
<p>Küçülen crack uyuşturucu pazarı</p>	<p>Uyuşturucu kullanımı ve satışına ilişkin piyasanın küçülmesinin diğer suç kategorilerine kıyasla genelde şiddet ve uyuşturucu suç oranlarının azalması üzerinde daha çok etkili olduğu belirtilmektedir. Ayrıca ABD’de crack uyuşturucu tüketiminin yaygınlaştığı dönemde, ilk dönem Avrupa ülkelerinde ABD’ye benzer düzeyde yaygın bir kullanımının olmadığı ve bu nedenle en azından Avrupa’daki bazı ülkelerde bu faktörün geçerli olmadığı ileri sürülmektedir.</p>

<p>Kurşuna maruz kalma yoğunluğu</p>	<p>Bu teoriye göre küçük yaşlarda kurşun oranına daha çok maruz kalmak bireyleri daha agresif kılmıştır. Kurşun teorisinin de kürtaj teorisi ile aynı soruna sahip olduğu ifade edilmektedir. Çünkü çocukluk döneminde kurşuna maruz kalan bireylerin 1990'larda bile daha az suç işledikleri tespit edilmiştir. Bu nedenle suç oranlarında meydana gelen düşüş, kurşun oranlarına maruz kalma ile açıklanamayacaktır.</p>
<p>Değişen demografik özellikler</p>	<p>Bireylerin çocukluk ve ergenlik döneminde daha çok suç işlediği bilinen bir husustur. 1960'lı yıllardan sonra artan suç dalgasının da bu kapsamda bebek patlaması ile ilişkili olarak açıklanmıştır. Dolayısıyla nüfusun yaşlanması ile birlikte çocuk nüfusunun azalmasına bağlı olarak suç oranlarının da düşme eğilimi içerisine gireceği varsayılmıştır. Ancak 90'lı yıllardan sonra suç oranlarının düşmesi sadece çocuk ve genç yaş grubu ile sınırlı kalmadığı hatta tüm yaş gruplarında düşme eğilimi sergilediği saptanmıştır.</p>
<p>Uygarlaşma süreci</p>	<p>Uygarlaşma süreci tezine göre 1960'lı yıllarda gelişmiş ülkelerde tersine çevrilen medenileşme sürecinin 1990'lı yıllardan sonra kaldığı yerden devam etmesi dolayısıyla medenileşme süreci ile birlikte suç oranlarının düşmeye başlamasıdır. Oysaki 90'lı yıllardan sonra gelişmiş ülkelerde bireysel özgürlüklerin arttığı, görsel ve yazılı medyada, sinema ve internet endüstrisinde şiddet tema ve kodlarının yaygınlaştığı ve ilgi gördüğü, bireylerin kurumsal bağlılıklarının zayıfladığı ve bireylerin benlik denetimine ilişkin sosyalleşme zafiyetleri yaşadıkları da bir gerçektir. Bu da suç oranlarının düşme eğilimi göstermesinin sadece uygarlık tezi ile açıklanamayacağını göstermektedir.</p>

Güvenliğin iyileştirilmesi	Güvenlik hipotezi, suç oranlarının düşmesinde suç önlemeye yönelik alınan fiziksel, mekânsal ve teknolojik önlemlere vurgu yapmaktadır. Ancak güvenlik alanındaki iyileştirmelerin suç oranlarının düşmesi üzerinde etkisi olmakla birlikte bireyin suç işleme arzusunu ve suçun sosyoekonomik ve kültürel dinamiklerini dışarda tutması nedeniyle eleştirilmeyi hak etmektedir.
----------------------------	--

Kaynak: Levitt, 2004; Roeder vd., 2015; Pinker, 2019; Farrell, 2013.

Gelişmiş ülkelerdeki suç oranlarının düşüşü üzerinde etkili olduğu varsayılan faktörlerin ve buna ilişkin geliştirilen yaklaşımların ciddi eleştirilere maruz kaldığı görülmektedir. Ayrıca bu yaklaşımların tüm ülkeler için geçerliliği tartışmalı olduğu da bilinmektedir. Aynı şekilde yukarıda de ortaya konulduğu gibi araştırma literatürü de konuya ilişkin olarak son derece karışık bulgular ortaya koymaktadır.

Suç Oranlarının Düşmesinde Fırsat Teorileri ve Güvenlik Yaklaşımının Etkisi

Fırsat Teorileri ve Durumsal Suç Önleme

Avrupa ülkelerinde suç oranlarının düşmesinde etkili olan nedenlerin ABD'deki nedenlerden kısmen farklılaştığı bir gerçektir. Bu farklılaşmanın en belirgin örneğini Avrupa ülkelerindeki suç düşüşlerinin daha çok güvenlik yaklaşımıyla açıklanabileceği yönündeki iddialar oluşturmaktadır. Güvenlik yaklaşımı, suçun işlenmesinin zorlaştırılması ve suçlunun tespitini ve yakalanmasını artıracak önlemlerin alınması şeklinde ifade edilmektedir.

Kökleri rutin faaliyetler teorisine uzanan güvenlik hipotezi (Cohen & Felson, 1979) aynı zamanda suç araştırmalarında çok vurgulanan yaklaşımlardan birini oluşturmaktadır. Fırsat faktörünün ve güvenlik unsurlarının önemi veya etkisini özellikle mala yönelik suçlarda çok belirgin bir şekilde gözlemlemek mümkündür. Suç önleme tedbirleri ile güvenlik sistemlerindeki gelişmeler, suç oranlarının azalmasına neden olabilmektedir. Savaş sonrası dönemde gelişmiş Batı ülkelerinde tanık olunan hırsızlık suçlarındaki artışın büyük ölçüde suç fırsatlarında ortaya çıkan yeni fırsat unsurları ile ilişkili olarak açıklanabileceği görüşü kabul görmektedir (Nilsson vd., 2017, s. 589). Aynı şekilde 1990'lardan sonra düşme eğilimi sergileyen mala yönelik suçlardaki azalmanın nedenini de güvenlik yaklaşımı çerçevesinde, artan önleyici

çalışmaların sonucu olarak azalan suç fırsatları ile açıklamak son derece yaygın bir eğilim halini almıştır.

Günümüzde gelişmiş ülkelerde kaydedilen suç oranlarındaki düşüşün nedenini güvenlik hipotezi çerçevesi içerisinde ele alan ve güvenlik tedbirlerinin suçun düşüşünde etkili olduğunu ileri sürenlerin başında Graham Farrell gelmektedir. Farrell ve meslektaşlarına göre güvenlik alanındaki gelişmeler veya iyileştirmeler, suç oranlarının düşüşünde etkili olmuştur. Onlar güvenlik hipotezinin ana hatlarını şu şekilde açıklamaktadır:

1. Belirli güvenlik aygıtları dâhil olmak üzere güvenlik iyileştirmeleri, farklı suçlar için değişiklik göstermekle birlikte geniş çapta uygulanma kapasitesine sahiptir.

2. Güvenlik önlemlerinin uygulanma alanı bulduğu farklı tarz ve biçimler, uygulandığı suç türlerinde farklı şekilde suç düşüşlerini sağlamıştır. Alınan güvenlik önlemlerinin etkisi; suçlu için gerçek veya algılanan suç riskinin artması, suçlu için gerçek veya algılanan ödülün azalması veya suçlu için gerçek veya algılanan çabanın artması ile ilişkili olarak gerçekleşmektedir.

3. Güvenlik önlemlerinin farklı işleyiş biçimleri, suç düşüşleriyle bağlantılı suç kalıplarında beklenen değişikliklerde farklılıklar yaratmaktadır. Bunlar, güvenlik aygıtının suç değişikliği konusundaki izlerini taşımaktadır.

4. Güvenlikteki iyileştirmelerin yanı sıra diğer hedeflere ve suç işleme yöntemlerine ilişkin fayda etkisinin yayılmasının yarattığı suçtaki belirli düşüşler, suçun yer değiştirmesi ile eş değer düzeyde ele alınamaz (Farrell vd., 2014, s. 459; Tseloni vd., 2017).

Güvenlik yaklaşımının dayandığı kuramların başında fırsat teorileri gelmektedir. Fırsat teorileri günümüzde gerek suçun nedeninin anlaşılmasında gerekse de suçun önlenmesinde kullanılan popüler kuramlardan biridir. Fırsat teorilerine göre suçun nedeni, fırsatın varlığıdır. Bu nedenle fırsat teorilerinin temel varsayımını “fırsat, bireyi suçlu kılar” anlayışı oluşturmaktadır. Suç-fırsat ilişkisini formüle eden teorisyenlerin öncü isimleri olan Cohen ve Felson’a (1979) göre fırsat faktörünün suçlulukteki etkisi sadece suçun işlenmesini olası kılması ile sınırlı değildir. Fırsatlar aynı zamanda bireyde suç motivasyonunun oluşmasında da etkili olmaktadır.

Fırsat teorileri; rasyonel seçim, rutin eylemler, yaşam tarzı, çevresel kriminoloji ve durumsal suç önleme gibi çok sayıda yaklaşımı bünyesinde barındıran geniş kapsamlı bir teori özelliğine sahiptir. Rasyonel tercih kuramının öncü isimlerinden Clarke ve Cornish (2001), suç davranışının rasyonel, planlanmış ve bilinçli bir kazanç elde etmek amacıyla yapılan bir davranış olduğunu ileri sürmektedir. Bu

nedenle rasyonel yaklaşım, bireyin suç eylemini nerede ve nasıl işleyeceği, suç eylemini gerçekleştirmek için ne tür koşulları veya fırsatları gözetleyeceği, yakalanmamak için ne tür önlemler alacağı ve suç eyleminden nasıl kârlı çıkacağı gibi suça ilişkin eylem planlarının rasyonel bir temele dayalı olarak geliştirileceği ön kabulüne yaslanmaktadır. Diğer bir ifade ile herhangi bir suç eylemi için suç öncesi ve sonrası tüm süreçlerde rasyonel bir planlamanın veya düşünce biçiminin devrede olduğu varsayılmaktadır. Bu nedenle suçun önlenmesine yönelik geliştirilecek stratejilerde; suçluların hedef seçme stratejileri ve suçluların bakış açısının bilinmesi son derece önemlidir. Bu kapsamda potansiyel suçlunun; suç mağdurunu, suç hedeflerini ve suç mekânlarını nasıl seçtiği veya belirlediği gibi hususların saptanması, suçun önlenmesine ilişkin politikaların geliştirilmesi ve önleyici programların uygulanması açısından ehemmiyet arz etmektedir. Diğer bir ifade ile suçun önlenmesi, rasyonel temelde kurgulanan ve işleyen suç mekanizmalarının açığa çıkarılması ve suç işlemeyi olanaklı kılacak bu fırsat unsurlarına ve rutin davranış formlarına veya yaşam tarzlarına müdahale edilmesi ile mümkün olacaktır (Kızmaz, 2020, ss. 68-74; Kızmaz & Bilgin, 2012, ss. 416-442).

Suçun anlaşılması ve önlenmesinde son derece önem arz eden yaklaşımlardan biri de rutin eylemler teorisi. Bu kuram, durumsal suç önleme yaklaşımının kökeninde yatan önemli kuramlardan birini oluşturmaktadır. Bu kuramın ilk teorisyenlerinden olan Cohen ve Felson (1979), gelişmiş Batı ülkelerinde suç oranlarının artışı toplumsal değişme ile birlikte bireysel ve toplumsal yaşamda meydana gelen sosyokültürel, ekonomik, teknolojik gelişmeler ve yaşam tarzlarındaki değişmelerle bağlantılı olarak açıklamaktadır (Cohen & Felson, 1979). Onlara göre ortaya çıkan yeni yaşam tarzları, suçun işlenmesi için daha çok fırsat üretmektedir. Yeni teknolojik ürünlerin (bilgisayar, akıllı telefonlar gibi) oluşturduğu çekicilik (ayrıca değerli, taşınabilir özellikleri vb.) ve kadınların ev dışı çalışma oranlarının artması ile birlikte evin güvenliğinin azalması ve ev dışında suça maruz kalma olasılıklarının artması gibi bazı gelişmelerin suç oranlarını artırdığı ileri sürülmüştür. Bu teoriye göre yaşam tarzında meydana gelen değişme ile artan suç oranları arasındaki ilişki, aşağıdaki üç gelişmenin birlikteliği ile ilintilidir:

1. Suç işlemeye motive olmuş suçlunun varlığı,
2. Uygun hedefin varlığı (hedefin değerli, taşınabilir, görünür, erişilebilir olması),
3. Hedefi koruyacak düzeyde güvenlik ve korumanın yokluğu (güvenlik sistemi, güvenlik çalışması vd. önlemlerin yokluğu gibi).

Yaşam tarzı teorisi ise bazı insanların yaşam tarzları gereği daha çok suça maruz kaldıklarını ileri sürmektedir. Bir anlamda yaşam tarzına ilişkin faktörlerin (yaş, cinsiyet, etnik köken, meslek, çalışma saati, işin niteliği gibi) suça maruz kalma

ile ilişkili olduğu savunulmaktadır. Örneğin; riskli bir işte, belirli mekân ve zaman diliminde çalışanların daha çok suça maruz kalacakları söylenebilir. Suçların belirli mekânlarda yoğunlaşması ve suçlular tarafından belirli profillere sahip mağdurların hedef olarak seçilmesi de bu çerçevede ele alınabilir (Kızmaz, 2020, ss. 85-88). Çevresel kriminoloji de suçun nedenlerini dolayısıyla önlenmesini çevre, kent ve bina gibi unsurların tasarım ve dizaynını merkeze alarak açıklamaktadır. Diğer bir ifade ile çevresel kriminoloji; suç kalıplarının (nasıl, ne zaman ve nerede meydana geldiği gibi) mekân ve zamana ilişkin özelliklerine odaklanmaktadır. Çevresel kriminoloji, suçun tesadüfi olarak meydana gelmediğini, suç eyleminin suçlu-mağdur ve mekânsal bir etkileşimin sonucu olarak gerçekleştiği temasını içermektedir. Bu yaklaşım kapsamında suç analizi, bireylerin güzergâh yolları, sokak ağları ve insanların kullandığı mekânlar ve bunlara ilişkin özellikleri bir araya getirilerek yapılmaktadır (Schneider, 2015, ss. 53-54). Bu kapsamda çevresel kriminolojiye göre suçun önlenmesi için yerleşim bölgelerinde bazı fiziksel düzenlemelerin yapılması, teknolojik ve fiziksel suç önleme tekniklerinin geliştirilmesi gerekmektedir (Kızmaz, 2020, ss. 37-41).

Fiziksel koşullara müdahale etmek suretiyle suçu önleme çabasını ifade eden durumsal suç önleme yaklaşımı, fırsat teorilerinin (rasyonel, rutin, çevresel kriminoloji, yaşam tarzı gibi) varsayımları üzerine temellenmektedir. Durum veya konum temelli suç önleme yaklaşımı, suça yol açtığı tespit edilen fırsatların ortadan kaldırılmasını veya azaltılmasını hedefleyen önleyici bir yaklaşımdır.

Konum/durum temelli suç önleyici yaklaşımı; suç eyleminin oluşumunu, durum veya ortama ilişkin faktörlerden etkilendiğini ileri sürerek suçun kaynağını bireyin dışındaki unsurlarda görme eğilimindedir. Esasında bireyi suça iten mekanizmanın fırsata ilişkin faktörler üzerinden ele alınması, bir anlamda suçlunun “fırsatçı birey” olduğu kabulüne dayanmaktadır. Sonuç olarak durumsal suç önleme yaklaşımına göre aşağıdaki düzenlemelerin yapılması suçun önlenmesinde etkili olacaktır:

1. Suç işlemeye neden olacak fırsatların ortadan kaldırılması,
2. Suçlu için hedefin zorlaştırılması,
3. Bireyi provoke/tahrik edici unsurların elimine edilmesi,
4. Yakalanma ihtimalinin veya suçtan kaynaklanan risklerin arttırılması,
5. Suçun kazanımlarının veya ödülleri azaltılması (Clarke, 1997, s. 4).

Yukarıda belirtilen düzenlemelerin gerçekleştirilmesi durumunda suç fırsatlarının ortadan kaldırılmasının yanı sıra potansiyel suçlunun suç işleme kararında değişiklik ve motivasyonunda da azalma meydana geleceği, böylece suçun oluşmasının engelleneceği ve bütün bunların da suç oranlarının azalmasını sağlayacağı belirtilmektedir. Çünkü mekânın/yerin suç fırsatı açısından niteliği, yakalanma riskinin düzeyi, mağdurun

profili, suçtan elde edilecek kazanç miktarı, hedefe ulaşmanın zorluğu gibi çok sayıda unsur, potansiyel suçlunun karar mekanizması üzerinde etkili olmaktadır. Bu nedenle suça eğilimli olan bireylerin; hedef, mağdur, mekân ve fırsatlar açısından suçu önleme yönünde alınan tüm tedbirler, bir şekilde suç motivasyonunu azaltarak suçun işlenmesi üzerinde caydırıcı etki yapabilmektedir.

Günümüzde suç oranlarının düşüşü ile ilgili gelişmiş ülkelerde fırsat teorilerinin açıklama modelleri esas alınarak suç önleme programları ve politikaları geliştirilmiştir. Çok sayıda ülkede fırsat teorilerini esas alan durumsal suç önleme modelleri geliştirilmiş ve ülkenin resmî politikası olarak (İngiltere, Hollanda İsveç vb.) benimsenip uygulanmıştır. Bu kapsamda durumsal suç önleme yaklaşımına ilişkin zengin bir literatür oluşmuştur. Bu araştırmaların önemli bir kısmında durumsal suç önleme çalışmalarının suçun önlenmesinde etkili olduğu saptanmıştır. Burada, bu çalışmalarda elde edilen sonuçlarla ilgili sınırlı sayıda bazı araştırmanın bulguları ile yetinilecektir. Örneğin; elektronik gözetim sayesinde mağaza hırsızlık oranlarında (%35 ile %75), telefon numaralarının ekranda gösterilmesini sağlayan gelişme ile telefon taciz olaylarında (Clarke, 1997), güvenlik taramalarının yerleştirilmesi ile birlikte bankalarda (Clarke vd., 1991), postanelerde (Ekblom, 1988), otobüslerde (Poyner, 1988) ve binalarda (Austin, 1988) soygun suçlarında ciddi oranlarda azalmalar gerçekleşmiştir. Poyner, kapalı devre kameralarının yerleştirilmesi (CCTV) uygulamalarının oto hırsızlık oranlarını azalttığını (% 94) bulmuştur (Poyner, 1991). Evlerin pencerelerinin çift camlı ve kapı kilitlerinin ön ve arkada olacak şekilde yapılmasının hırsızlık suçlarında ciddi azalmalara neden olduğu (Clarke & Eck, 2005, s. 16) ortaya konulmuştur. Tseloni ve arkadaşları (2017) da İngiltere ve Galler'de ev içi hırsızlık olaylarının (1992-2011/2012 yıllarını kapsayan) azalmasında ev güvenlik cihazlarının rolünü inceledikleri çalışmalarında, 1990'larda İngiltere ve Galler'de hırsızlık olaylarının azalmasına güvenlik alanında alınan önlemlerin (kapı ve pencere kilitleri ile birlikte güvenlik ışıklandırma/aydınlatma) neden olduğuna dair güçlü kanıtlar saptamışlardır (Tseloni vd., 2017). Araba suçlarının önlenmesi ve azaltılmasına yönelik güvenlik hipotezini test etme kapsamında yapılan düzenlemelerin araba suçlarında önemli ölçüde düşüşe yol açtığı bulgusu elde edilmiştir. Aynı şekilde merkezî kapı kitleme, alarmlar ve elektronik kitlemelerin özellikle araç hırsızlığı oranlarının düşmesine önemli katkılar sağladığına dair uluslararası ampirik kanıtlar ortaya konulmuştur (Brown, 2015; Farrell vd., 2011b; Tseloni vd., 2017). Avustralya'nın Yeni Güney Galler, Queensland, Batı ve Güney Avustralya'nın dört eyaletinde suçlularla yapılan görüşmelerde suçlular, artırılan güvenlik tedbirlerinin suç düşüşünün en yaygın nedeni olduğunu ifade etmişlerdir (Tseloni vd., 2017, ss. 1-2). Özellikle mala yönelik suç oranlarındaki son düşüşlerde motorlu taşıtlar, konutlar ve perakende mağazalarında gelişmiş güvenlik teknolojilerinin kullanılmış olmasının etkisi konusunda makul argümanlar ileri

sürülmüştür (van Dijk vd., 2012; Farrell vd., 2014). Teknolojik gelişmelerin veya suç kontrol altına almaya yönelik geliştirilen politikaların, suç oranlarının (cinayet, diğer şiddet ve cinsel suçlar) düşmesinde etkili olduğu belirtilmektedir (Tonry, 2014, s. 5). Bireysel güvenlik ve güvenlik cihazları alanında gerçekleşen önemli gelişmeler son dönemdeki suç oranlarının düşüşünde etkili olmuştur (Marowitz, 2000, ss. v-vi).

Van Dijk da suç ve mağduriyet oranlarının düşmesini 1990'lı yıllarda güvenlik hassasiyetinin gelişmesi ile açıklamaktadır. Özellikle mala yönelik suç oranlarının artması konusunda oluşan toplum endişesi, konutlara hırsız alarmlarının takılması dâhil çok sayıda yeni önlemlerin alınmasına yol açmıştır. Hırsızlık suçlarına karşı yüksek düzeyde alınan güvenlik tedbirlerinin, güvenli mekânları ve burada ikamet edenleri suçlara karşı korunaklı hale getirmekle birlikte hırsızlık suçlarının suç faaliyetlerini tümüyle sonlandırılmasına yol açmadığı da bir gerçektir. Çünkü suçlular, koruma seviyeleri düşük çok sayıda savunmasız evin/mekânın varlığı nedeniyle suç eylemlerine devam etmektedir. Ancak mekânların ve mağdurların daha korunaklı hale gelmelerine bağlı olarak veya hırsızlık suçlarına karşı konutlar daha güvenli duruma getirildikçe suçluların suç faaliyetlerinden vazgeçebileceği bir noktaya doğru sürükleneceklerdir. Uluslararası Suç Mağdurları Anket (ICVS) sonuçları, bireylerin kullandıkları mekânları koruma düzeylerinde aldıkları önleyici tedbirlerdeki artışların, mağdur oranındaki düşüşe yol açtığını ortaya koymaktadır (van Dijk, 2008, s. 130).

Şiddet suçlarının dışındaki suçların oranında -özellikle de mala yönelik suçlarda- düşüşlerin meydana gelmesinde hiç kuşkusuz alınan güvenlik tedbirlerinin ciddi katkısı olduğu görmezlikten gelinemez. Özellikle araç/taşıtlar (Farrell vd., 2011a), hırsızlık/soygun (Tseloni vd., 2017) ve kişisel hırsızlık suçlarındaki düşüşler, güvenlik tezi ile açıklanmaktadır. Bu araştırmalar, suç oranlarının düşmesinde, suç fırsatlarını azaltıcı yönde alınan güvenlik tedbirlerinin önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Ancak fırsat odaklı suç teorilerinin, şiddet suç oranlarının düşmesinde aynı şekilde etkili olup olmadığı hususu tartışma konusudur.

Fırsat yapısındaki değişiklikler ile şiddet suç oranlarındaki düşüş arasında bir ilişkinin olup olmadığına odaklanan araştırmaların da emekleme aşamasında (Farrell vd., 2015, s. 17; Tseloni vd., 2017, s. 4) olduğunun altı çizilmektedir. Şiddet eylemlerinin irrasyonel olduğu ve çevresel düzenlemelerden etkilenmediği yönündeki geleneksel kriminolojik yorumlar, şiddetin herhangi bir şekilde fırsata dayalı olduğu görüşüne meydan okumaya devam etmekle birlikte şiddetin rasyonel ve karar verici doğasını vurgulayan araştırmaların (Felson, 2012, s. 206) da olduğu bir gerçektir. Suçun işlenmesinde rasyonel kararların etkisinin ve varlığının, failerin yer, silah ve kurban seçiminde belirgin bir şekilde kendisini gösterdiği öne sürülmektedir (Felson, 1997). Aynı şekilde rutin aktiviteler teorisinin ileri sürdüğü gibi şiddet olgusu,

günlük yaşamın rutin aktiviteleri, motive olmuş bir suçlu ve yeterli korumanın olmaması nedeniyle uygun bir hedefin belirli bir zaman ve mekânda bir araya gelmesi/yakınlaşması (Cohen & Felson, 1979) ile ilişkili olarak ortaya çıkmaktadır. Şiddet suç fırsatları yaklaşımına göre belirli ortamların şiddete daha fazla elverişli olması nedeniyle mekân ve zamandaki dağılımı eşit oranda gerçekleşmemektedir. Bir anlamda şiddet davranışının mekânsal veya bölgesel dağılımındaki farklılık, şiddetin gerçekleştirilmesinde etkili olan fırsatların önemli ölçüde belirli bir mekân ve zamanda eşit olarak dağılmaması ile ilişkilidir. Dolayısıyla belirli ortamlar veya mekânlarda daha fazla şiddet davranışının ortaya çıkması, şiddetin fırsat ve rutin eylemler tarafından belirlenen dinamikler ile ortaya çıktığını göstermektedir. Şiddet suçunun işlenmesine ilişkin fırsatların varlığı, şiddete maruz kalma riskini artıran belirli sosyodemografik özelliklere ve yaşam tarzlarına sahip bireylere karşı daha fazla yoğunlaştığı da görülmektedir (Hindelang vd., 1978). Bu açıklamalar, şiddet suçlarının da çevre ve zaman faktörü ile ilintili fırsat unsurları ve günlük yaşamının rutin faaliyetleri veya dinamikleri tarafından belirlendiğini göstermektedir.

Suç Oranlarının Düşmesinde Polislik Modellerinin Etkisi

Özellikle gelişmiş ülkelerde suç oranlarını azaltmaya yönelik çok sayıda suç önleme yaklaşımları⁴ geliştirilmiştir. Suç ve şiddet oranlarının toplumsal yaşamı ciddi anlamda tehdit ettiği dönemlerde, suç oranlarını azaltmaya yönelik politikalar ve stratejiler geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Bu bağlamda söz konusu ülkelerde çok sayıda suç önleme programları geliştirilmiştir. Ayrıca uygulanan suç önleme projeleri ve etkinliklerini de bu kapsamda değerlendirmek mümkündür. Örneğin; hırsızlık önleyici programlar, şiddet suçlarını önleyici programlar, uyuşturucu ile mücadele programları, okullardaki suç ve şiddeti önleme programları, aile içi şiddeti azaltma programları, cinayet azaltıcı programlar gibi çok sayıda programların uygulandığı ve suç önlemede başarılı sonuçlar elde edildiğini söylemek mümkündür.

Kökenini suç fırsatı teorilerinden alan güvenlik yaklaşımının geniş bir kapsama alanı bulunmaktadır. Gerek dayandığı kuramsal yaklaşımlar gerekse bu yaklaşımlara dayalı geliştirilen polislik modelleri gerekse de geliştirilen suç önleme politikaları açısından içinde çok sayıda perspektifi ve politikayı barındırmaktadır. Fırsat teori merkezli güvenlik yaklaşımını uygulayan polislik modellerinin başında:

4 Bu yaklaşımlar genel olarak durumsal, gelişimsel, sosyal ve toplumsal önleyici yaklaşımlar şeklinde belirtilmektedir (Kızmaz, 2020).

1. Toplum odaklı polislik,
2. Problem odaklı polislik,
3. Kırık cam polisliği,
4. Suç yoğun bölge polisliği gelmektedir.

Gelişmiş çok sayıda ülkede geçmiş dönemlerden bu yana uygulanan “toplum destekli polislik” modelinde, polis-halk iş birliğinin (suçların aydınlatılması, şüpheli bireylerin bildirilmesi ve ortak çalışmaların/programların uygulanması vb.) sağlanması hedeflenmiştir. Polis-halk iş birliğinin sağlanması ve suçun önleminde halkın desteğinin aktif hale getirilmesi aynı zamanda halkın bilinçlendirilmesini gerekli kılmıştır. Toplum odaklı polislik anlayışının önemli uygulamalarından biri komşuluk gözetimi (*neighbourhood watch*) programıdır. Bu program kapsamında görevli polislerin mahalle sakinleri ile belirli dönemlerde kendi yerleşim bölgelerine ilişkin olarak suç durumunu ve önleyici çalışmaları konuşmak için bir araya gelip ortak çalışmalar yürütmeleri, halkın suç eylemlerine karşı bilinçlendirilmeleri ve ortak bir mücadele bilincinin veya konseptinin benimsenmesinin suç oranlarının düşmesi üzerinde etkili olduğu bir gerçektir.

“Problem odaklı polislik” anlayışı da suçun oluşumunda etkisi olan veya suçun işlenmesine yol açan sorunlara müdahale etmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. İlk olarak Goldstein (1979) tarafından formüle edilen bu yaklaşım, polisliğin görev alanının sadece adli vakalara müdahale etme veya görevlilerin devriye hizmetleri ile sınırlı olmadığını savunmaktadır. Bu polislik modeline göre suç eyleminin ortaya çıkmasında etkili olan faktörlerin belirlenmesi ve suça dönüşmeden önce bu faktörlere müdahale edilmesi gerekmektedir. Ancak bu modele göre suçun beslendiği problemlere veya problem alanına müdahale edebilmek için sorunun tespiti ve tanımlanması gerekmektedir. Çünkü suçu önlemenin en önemli unsuru, suçun nasıl işlendiğinin veya suça neyin yol açtığına bilinmesi ile mümkün olmaktadır. Bu kapsamda problem odaklı yaklaşımın temel mantığı, suçun beslendiği bataklığa müdahale edilmesi düşüncesi oluşturmaktadır.

Problem odaklı polislik, suçun sosyal, toplumsal, ekonomik ve kültürel yani yapısal unsurlar yerine çevresel ve fırsata ilişkin faktörlerden kaynaklanan nedenlerinin ortadan kaldırılmasını amaçlamaktadır. Bu polislik modelinde yerleşimciler veya diğer kurumsal paydaşlarla ortak çalışmayı gerektiren programların geliştirip uygulanması çabaları önem arz etmektedir. Bu nedenle problem odaklı polisliğin, durumsal suç önleme yaklaşımının (rasyonel, rutin, çevresel ve yaşam tarzı yaklaşımlarını da içeren) argümanları üzerine temellenen bir polislik anlayışı olduğunu söylemek mümkündür (Kızmaz, 2020). Problem odaklı polislik uygulamaları kapsamında gerçekleştirilmiş

yedi (7) çalışmayı içeren bir araştırma, beş (5) çalışmanın hem şiddet hem de mala yönelik suçlarda önemli oranda düşüşlere yol açtığını gösteren bulgular ortaya koymuştur (Kargın, 2001, ss. 57-58).

Suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu düşünülen diğer önemli polislik yaklaşımı da “suç yoğun bölge polisliğidir”. Çalışmalar, suçun kentsel alanlardaki dağılımının eşit şekilde gerçekleşmediği, suç oranlarının neredeyse yarısından fazlasının belirli bölgelerde işlendiği, diğer bir ifade ile “sıcak noktalarda” yoğunlaştığı yönünde sonuçlar içermektedir Suç yoğun bölge polisliği, suç olaylarının en çok gerçekleştiği bölgelerde veya mekânlarda polislik çalışmasının yoğunlaştırılması gerekliliğini vurgulamaktadır. Suçların yoğun işlendiği bazı bölgeler, suç yoğunluğu nedeniyle sıcak bölgeler ve buna müdahale edecek polislik modeli de sıcak nokta polisliği (Braga vd., 2014, s. 635; Weisburd vd., 1992) olarak adlandırılmaktadır. Bazı araştırmalar, bazı bölgelerde suçların daha yoğun bir şekilde işlendiğini, bazı mağdurların daha fazla suça maruz kaldığını aynı şekilde bazı suçluların işlenen suçların önemli bir oranından sorumlu olduklarını ortaya koymuştur (Farrell & Pease, 1993). Bu nedenle suçun yoğun işlendiği ve suça yoğun maruz kalındığı bölgeye müdahale etmeyi öngören bir polislik yaklaşımın suç oranlarının düşmesi üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir (Braga & Weisburd, 2010; Eck, 2002; Weisburd vd., 2008). Çok sayıda araştırma, suç-yoğun bölge polisliğinin suç önlemede başarılı sonuçlar ortaya koyduğunu göstermiştir. Suç-yoğun bölge polislik uygulamaları ile suçun önlenmesi arasındaki ilişkiye odaklanan bazı araştırmalar; bu modelin genel suç oranları, şiddet suç oranları ve sokak uyuşturucu satıcılığı suçları üzerinde azaltıcı bir sonuç ortaya koyduğu yönünde bulgular içermektedir (Kılıç & Demir, 2001, ss. 20-21).

Suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu ileri sürülen diğer bir polislik modeli de “kırık pencereler polisliğidir”. Bu polislik modeli, suç olgusunu antisosyal ve asayiş bozan davranışların serpilip gelişmesiyle özellikle fiziksel ve sosyal düzensizlik ile açıklayan kırık camlar teorisinin yaklaşımları üzerine temellenmiştir. Kırık pencereler polisliği, polisin toplumda bireyleri rahatsız eden ve asayiş bozan tüm düzensiz davranışlara müdahale edilmesini gerektiren, sokakların ve yerleşim bölgelerinin güvenilir hale gelmesi için yerleşimcileri kendi bölgelerine/semterlerine sahip çıkmaları konusunda bilinçlendirmeyi içeren bir yaklaşımdır.

Bazı düzensiz davranışlar (grafiti, yerlere çöp atma, dilencilik, yerleri kirletme, bireyleri rahatsız etme, yere tükürme, kamu mallarına zarar verme, tahripçi tutumlar sergileme ve diğer rahatsız edici davranışlar) suça dönüşmeden önce erken bir müdahale sayesinde engellenebilmektedir. Bu yaklaşıma göre bazı davranışlar ilkin bir suç davranışı şeklinde ortaya çıkmayabilmekte, suç öncesi bir sapma veya rahatsız edici bir davranış olarak kendini gösterebilmektedir. Bu nedenle kırık cam

polisliği, davranışın suçta dönüşmeden önceki formuna müdahale etmeyi içermekte dolayısıyla suçun beslendiği zemine veya davranış hattına gerekli müdahale yapılarak suç üreten hattın/zeminin sorun alanı olmaktan çıkarılması hedeflenmektedir. ABD genelindeki polis birimlerinin çoğu 1990'lı yıllarda "kırık camlar" teorisi şemsiyesi altında reformlar geliştirip uygulamıştır. Özellikle geçmişte kentsel çürüme ve suçların yarattığı korkutuculuk açısından bir simge olarak gösterilen ve uygulanan yeni polislik yaklaşımı (kırık cam veya sıfır tolerans polisliği gibi) ile birlikte suçlarda azalma sağlanan ve güvenilir bir kente dönüşen New York kentinin başarısı buna örnek olarak gösterilmektedir. Gelineen noktada kırık pencereler polisliği veya sıfır tolerans polisliği sayesinde New York kenti, Amerika'nın en güvenilir kentlerinden biri haline gelmiştir (Kızmaz, 2020, ss. 348-351).

Suçun önlenmesinde güvenlik tezinin başarısının önemli bir kısmının sorumluluğu polis birimlerine aittir. Polis birimlerinde suç önlemeye yönelik etkili polislik modellerinin geliştirilmesi ve uygulanması bu açıdan önem arz etmektedir. Etkili polislik modellerinin uygulanması ve toplum ile devletin suçta neden olacak suç fırsatlarını ortadan kaldırmayı amaçlayan çabaları yaygınlaştırmalarının, aldıkları önlemler ile suç işlemeyi güç/zor hale getirmelerinin ve suçlu için suç maliyetini artırıcı düzenlemeler yapmalarının (teknolojik ve yasal düzenlemeler) suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu varsayılmaktadır.

Ancak burada bir hususu da belirtmek gerekmektedir. Gerek durumsal suç önlemeye ilişkin çalışmaların gerekse de polislik modellerinin suç oranlarının önlenmesi üzerindeki etkisi konusunda yapılmış çalışmaların her zaman kendi içerisinde tutarlı sonuçlar ortaya koyduğunu söylemek mümkün değildir. İlgili literatüre bakıldığında kimi çalışmalarda herhangi bir polislik modelinin suç önlemedeki başarısı ortaya konulabilirken bazı çalışmalarda da bu etkinin saptanmadığı ifade edilmektedir. Benzer durum bazı durumsal suç önleme çabalarının etkilerini ölçmeye yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda da gözlemlenmektedir. Ancak güvenlik suç önleme tezi ile polislik modellerinin suç önlemedeki başarısını ve katkısını ortaya koyan çok sayıda araştırma söz konusudur. Bu nedenle proaktif polislik modelleri ve uygulamaları ile fırsat odaklı suç önleme yaklaşımı olan güvenlik yaklaşımının genel olarak suç oranları üzerindeki düşüşlerin gerçekleşmesinde etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Sonuç ve Değerlendirme

Suç oranlarının düşmesinin nedenleri üzerine çok sayıda araştırma gerçekleştirilmiş olmasına rağmen bu düşüşün nedenleri üzerinde bir uzlaşının sağlanmış olduğunu söylemek mümkün değildir. Bir anlamda düşüşün nedenleri konusundaki tartışma

henüz sonuçlanmış da değildir. Bu da konuya ilişkin literatürün hâlâ emekleme aşamasında olduğu dolayısıyla gelişmeye devam edeceği anlamına gelmektedir.

Suç oranlarındaki düşüşler ilk olarak ABD’de gerçekleştiği için ilk çalışmalar da ister istemez ABD’deki düşüşlere odaklanmak durumunda kalmıştır. ABD özelindeki düşüşlerin nedenleri olarak saptanan çok sayıda faktör ve yaklaşım, ABD dışındaki diğer ülkelerdeki suç oranlarında meydana gelen düşüşleri açıklayıp açıklayamayacağı konusunda bir tartışma yaratmıştır. Bir anlamda örneğin; silah kontrolüne ilişkin yasal düzenlemeler, kürtajın yasallaşması, ölüm cezası uygulamaları, çocuklukta kurşuna maruz kalma oranının azalması ve kırık pencereler teorisi kapsamında uygulanan suça sıfır tolerans polisliği gibi uygulamaların ABD’deki suç düşüşlerini konu edinen araştırmalarda öne çıkarken bu unsurların diğer ülkelerdeki suç oranlarının düşüşünü açıklamada aynı düzeyde başarılı olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu faktörlerin ABD özelindeki suç oranlarının düşmesinde daha çok etkili olduğu bir gerçektir.

Küresel düzeyde suç oranlarındaki düşüş retoriğine hâkim teoriler, ülkeler arasındaki suç oranlarını veya oransal farklılıkları açıklamakta başarısız olmaktadır. Genelde suç oranlarının artması ve düşmesi önemli ölçüde o ülkenin sosyoekonomik, demografik, kültürel ve siyasal dinamikleri ve gelişmeleri ile de ilişkili olabilmektedir. Ülkemizde de gelecek dönemlerde belirgin düzeyde suç oranlarının düşüşünden söz edebilmek için⁵ bu düşüşlerin nedenine ilişkin olarak küresel dinamiklerin yanı sıra ülke dinamiklerine bağlı olarak gelişeceğini de öngörmek mümkündür. Bundan ayrı olarak ülkemiz için de güvenlik yaklaşımının suç oranlarının azalmasında önemli bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir. Bu nedenle gerek ABD gerekse bazı Avrupa ülkelerinde suç oranlarında gerçekleşen düşüşü, ülkemiz için de elverişli öncüller içerdiği gerekçesi ile güvenlik yaklaşımı ile açıklamanın olası olduğunu ileri sürmek mümkündür. Çünkü güvenlik tezi genel olarak suç fırsatlarını azaltıcı güvenlik tedbirlerine odaklanan ve bu kapsamda teknolojik gelişmeleri de içeren bir yaklaşım niteliğini taşımaktadır.

Hiç kuşkusuz ülkemizde de suç oranlarında önemli ölçüde düşüşlerin gerçekleşebilmesi sadece fırsat faktörlerinin azaltılması ve güvenlik tedbirlerinin artırılması ile mümkün gözükmemektedir. Burada olumlu ekonomik gelişmelerin gerçekleşmesi (işsizlik, yoksulluk ve eşitsizliğin azaltılması), şiddet ve suçu olumlayan sosyokültürel değerlerin çözülmesi (suç alt-kültürün tasfiyesi), insancıl ve barışçıl kültürel kodların yaygınlaşması (özellikle insan ilişkilerinde uygarlaşma), cezanın caydırıcılık düzeyinin artırılması, formel ve enformel değer ve kurumlara (aile,

5 2007 yılından bu yana polis suç verileri yayınlanmadığı ve bu verileri elde etmek mümkün olmadığı için ülkemizde suç oranlarının nasıl bir eğilim/değişim sergilediğini kestirmek mümkün değildir.

din, eğitim vb.) saygının ve bağlılığın artması, uyuşturucu kullanımının azaltılması için uyuşturucu madde ile aktif ve kapsamlı bir mücadelenin sürdürülmesi, silah edinmenin zorlaştırılması veya bireysel silahlanma kültürü ile mücadele edilmesi, şiddet ve suç özendirici yayınların olumsuz sonuçları konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yapılması ve bireylerde güçlü sosyal denetimin gelişmesi için ailede ve eğitim kurumlarında başarılı bir sosyalleşme sürecinin yaşanması gibi çok sayıda sosyolojik gelişmelere bağlı olarak ülkemizde de suç oranlarında azalmaların gerçekleşebileceği muhtemeldir.

Bu araştırmada özellikle bazı Avrupa ülkelerindeki suç oranlarının düşmesinde de kullanışı ve kapsayıcı olabileceği gerekçesiyle güvenlik yaklaşımının suç oranlarının düşmesindeki etkisi ele alınmıştır. Güvenlik yaklaşımı, II. Dünya Savaşı'ndan sonra gelişmiş ülkelerde modernleşmeyle birlikte artan fırsatlara bağlı suç oranlarındaki artışı açıklama çabası olarak formüle edilmiş olan fırsat kuramlarının varsayımlarına dayanmaktadır. Fırsat faktörünün suç artışının gerekçesi olarak merkezî düzeyde ele alınması, aynı şekilde suçu önleme çabalarının da fırsat olgusunun yarattığı potansiyele müdahale etmeyi öneren durumsal suç önleme yaklaşımının gelişmesini sağlamıştır. Bir anlamda bireyi suçlu kılan fırsat faktörlerinin azaltılması, suç oranlarının da azalmasına yol açacaktır. Bu nedenle güvenlik tezi, durumsal önleme yaklaşımının suçun önlenmesindeki etkisini esas almaktadır. Özellikle kriminal fırsatları azaltıcı yöndeki suçluluk çabalarının artırılması, suçlu açısından risklerin artırılması, kazanımların/ödüllerin azaltılması, tahriklerin azaltılması ve suçla ilgili mazeretlerin ortadan kaldırılması gibi önleyici çalışmaların suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Gelişmiş ülkelerde suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu varsayılan güvenlik yaklaşımını beş temel bileşen üzerinden analiz etmek mümkündür:

1. Suçlular: Suça eğilimli bireyler açısından güvenlik tedbirleri, suç işlemeye karşı caydırıcı tedbirleri içermektedir. Örneğin; yakalanma olasılığını artıran teknolojik gelişmeler bireyi suç işlemekten caydırabilmektedir. Ayrıca suç motivasyonunu ve eğilimini azaltılmayı hedefleyen gelişmelerin tümü bu kapsamda ele alınabilir.

2. Mağdurlar: Bireyler aldıkları bazı tedbirler veya yaşam rutinlerinde gerçekleştirdikleri bazı değişiklikler sayesinde suç işleme fırsatlarını azaltmış olmaktadır.

3. Fiziksel mekân: Belirli mekân ve yerleşim bölgelerinde suç işlemeyi güçleştirecek değişikliklerin yapılması veya suç işlemeyi kolaylaştıran suç fırsatlarını ortadan kaldıracak düzenlemelerin yapılması, suçların işlenmesini önleyici etkide bulunmaktadır.

4. Caydırıcılık: Yakalanma, tutuklanma ve mahkûmiyet alma olasılığını arttıran güvenlik tedbirlerinin yarattığı caydırıcılığı ve ceza-adalet sisteminin caydırıcılık ve etkinlik düzeyini içermektedir. Özellikle işlenen çok sayıda suçlar, MOBESE tarafından aydınlanmaktadır. Bu da potansiyel suçluları suç işlemekten caydırabilmektedir. Ayrıca cezanın bireyi suç işlemekten caydırıcı nitelikte olması da kriminal motivasyonun azalması üzerinde etkili olabilmektedir.

5. Resmî ve özel güvenlik: Meskenlerin/konutların, iş yerlerinin veya yerleşim bölgelerinin güvenlik görevlileri tarafından denetlenmesi, bireylerin suç işleme fırsatını ortadan kaldırmakta veya azaltmaktadır. Dahası suçların yoğun olarak işlendiği bölgelerde polis faaliyetlerinin ve görünürlüğünün arttırılması ve buna yönelik faaliyetlerin yoğunlaşması, suç olaylarının azalmasına neden olabilmektedir.

Bu nedenle gerek ABD'de gerekse Avrupa ülkelerinde suçun önlenmesi kapsamında çok sayıda önleyici yaklaşımlar ve bu yaklaşımlar kapsamında suç önleme programları geliştirilmiştir. Bu programların önemli bir kısmı suç oranlarının azalmasında veya önlenmesinde etkili olmuştur. Durum veya konum temelli suç önleme yaklaşımı olarak bilinen bu önleyici yaklaşım, suç oranlarının düştüğü çok sayıda ülkede bir suç önleme politikası olarak benimsenmiş ve uygulama alanı bulmuştur.

Ancak suç oranlarının düşmesinde daha kapsamlı bir açıklama modeli için çoklu müdahale stratejilerini ve girişimlerini ifade eden bütüncül modellerin daha inandırıcı olduğunu söylemek mümkündür. Bu kapsamda suç oranlarının düşmesinde etkili olduğu varsayılan yaklaşımları içeren çoklu müdahale stratejisinin ana unsurlarını şu şekilde belirtmek mümkündür:

1. Bireyin kriminal motivasyonunu azaltmayı/önlemeyi hedefleyen önleme modellerinin uygulanması (benlik denetimini güçlendirme, suça eğilimlilik ve içgüdüsellğe müdahale, sosyopsikolojik sorunları azaltıcı çalışmalar/programların yapılması vb.).

2. Sosyoekonomik ve toplumsal dinamiklere bağlı önleme modellerinin geliştirilmesi (ekonomik gelişme, şiddet ve suç alt-kültürel yapının olumsuzlanması, sosyal gelişme ve aile, din gibi kurumsal yapıların güçlülüğü vb.).

3. Cezai yaptırımlar veya ceza adalet sistemi alanında düzenlemelerin yapılması (ceza ve cezaevinin caydırıcılığına ilişkin düzenlemeler, rehabilitasyon programları vb.).

4. Fırsat teorilerinin geliştirilmesi ve uygulanması (çevresel ve fiziksel fırsat unsurların azaltılması).

5. Proaktif polislik modellerinin geliştirilmesi ve uygulanması (problem odaklı polislik, suç yoğun polisliği, sıfır tolerans polisliği vb.).

6. Medenileşme süreçlerinin yaşanması (öz denetimin gelişmesi ve yasallığa uyum sürecindeki kültürel gelişmeler vb.).

Ülkemizde de yukarıda belirtilen kapsamlı suç önleme yaklaşımlarının bütüncül bir strateji ve politikaya dönüştürülerek uygulanması durumunda hiç kuşkusuz suç oranlarında ciddi düşüşlerin gerçekleşeceğini öngörmek mümkündür.

Sonuç olarak bu araştırmada, gelişmiş ülkelerdeki suç oranlarının düşmesinde güvenlik tezinin açıklayıcı bir potansiyele sahip olduğu argümanı ileri sürülmüştür. Ancak bu iddia, suç oranlarının düşmesindeki tek veya gerçek etkinin sadece güvenlik tezine ait olduğu anlamına hiçbir şekilde gelmemektedir. Çok sayıdaki ülkede suç oranlarının düşmesinin sadece fırsat faktörü ile ilişkili önleyici yaklaşımlar ile açıklanması gerçekçi değildir. Çünkü suç olgusu veya suçun nedeni, yukarıda da belirtildiği gibi çok sayıda dinamiğe veya mekanizmaya bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Suç oranlarının düşmesinde ülkelerin kendi iç dinamiklerine bağlı olarak ortaya çıkan farklı gelişmeler de dikkate alındığında konuya ilişkin etkenlerin ve yaklaşımların son derece kompleks bir nitelik arz ettiği söylenebilir. Ancak güvenlik yaklaşımının çok sayıdaki ülkede gerçekleşen suç oranlarındaki düşüşü açıklama potansiyeline sahip olması, bu yaklaşımı diğer yaklaşımlara kıyasla daha genel ve kullanışlı bir konuma yükselttiğini ortaya koymaktadır.

The Effect of Security Approaches on the Decline of Crime Rates in Developed Western Countries

Zahir Kızmaz

This study examines the effect of the security thesis on the decrease in crime rates since the 1990s in the USA and some European countries. In this context, the article first emphasizes the opportunity-related nature of crime and discusses approaches with a focus on the opportunity-crime relationship. Next the study discusses the effect of the situational crime prevention approach, which is assumed to be effective in reducing crime rates and can also be defined as a security approach for lowering crime rates. The study concludes by examining proactive policing models aimed at intervening in the phenomenon of opportunity and their effect on lowering crime rates.

This research argues that approaches dealing with the phenomenon of opportunity at the central level have an explanatory potential in reducing crime rates. However, this does not mean only the security thesis is effective in reducing crime rates. Likewise, explaining the decrease in crime rates only through preventive approaches related to the opportunity factor is unrealistic because the phenomenon of crime arises based on numerous dynamics and mechanisms. Undoubtedly, the problems caused by the economic, social, cultural, and political difficulties and tensions individuals are exposed to in their society and the effects these issues have on individuals that leads them to criminal actives have an important role among these mechanisms. Arrangements and developments in these areas have likely had a serious impact on decreased crime rates.

Prof. Dr., Firat University. zahirkizmaz@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-7686-4751>

© İlmi Etüdler Derneği
DOI: 10.12658/M0651
insan & toplum, 2021.
insanvetoplum.org

Received: 03.07.2021
Revision: 14.09.2021
Accepted: 22.09.2021
Online First: 01.11.2021

No study is found in Turkey to have dealt with the reasons for decreased crime rates in developed Western countries or the role the security thesis has as the reason for this decrease. For this reason, the article puts forth the arguments of the security thesis that are assumed to be effective in reducing crime rates and points to how the security thesis has important potential in reducing crime rates in Turkey as well.

Crime rates have dropped sharply since the 1990s, first in the United States and then in some developed European countries (Blumstein & Wallman, 2000; Zimring, 2006; Levitt, 2004; Lind & Lopez, 2015; Tonry, 2014; Rosenfeld & Messner, 2009; van Dijk et al., 2008). Farrell et al. (2015, p. 16) defined the decrease in crime rates that followed the continuous increase in crime rates after World War II (Pinker, 2011, s. 107; Eisner, 2008; Farrell et al., 2010; LaFree et al., 2015) as “the most important criminological phenomenon of modern times.” For this reason, the downward trend in crime rates has been seen as a completely unexpected development (Rosenfeld & Messner, 2009, p. 446; Aebi & Linde, 2014).

A heated debate is found among crime researchers about the reasons for this decline (Blumstein & Wallman, 2000; Levitt, 2004; Zimring, 2006). Although many studies have been conducted on the reasons for the decrease in crime rates, saying that a consensus has been reached on the reasons for this decrease is impossible. The literature focused on the decrease in crime rates can however, be said to still be in its infancy. For this reason, studies and discussions on the subject continue. Farrell et al. (2010, p. 25) rightly defined the crime drop as “one of the most important puzzles of contemporary criminology” (Farrell et al., 2010, p. 25).

Based on research, the most emphasized factors that are assumed to be effective in the decrease of crime rates have been stated as follows (Farrell, 2013, p. 3; Roeder, 2015; Levitt, 2004):

1. Economic developments and the increase in the consumer confidence index
2. Increase in prison sentences and the resultant increase in prison populations
3. Concealed gun laws
4. Gun control laws
5. Increased numbers of police officers
6. Implementation of new policing strategies
7. Legalized abortion
8. Enforcement of death sentences
9. Changing demographics
10. Shrinking of the drug market

11. Decreased exposure to lead among children
12. Civilizing process
13. Improvements in security

Because the decreases in crime rates first occurred in the USA, the first studies on the subject inevitably focused on the USA experience (see Blumstein & Rosenfeld, 2008; Blumstein & Wallman, 2006; LaFree, 1999; Levitt, 2004). Therefore, the issues identified as the causes of the declines were significantly specific to the USA. However, with the decrease in crime rates in European countries in the following periods, studies focusing on the causes of these decreases have not completely avoided the influence of studies conducted in the USA. In other words, explaining the decrease in crime rates in many European countries has been attempted using some of the approaches mentioned above.

Undoubtedly, a significant part of the above factors that have been claimed to be effective in the decrease in crime rates can be said to be better able to explain the decreases in the USA in particular. For example, reasons such as capital punishment, regulations on gun control, legalization of abortion, and stiffer penalties as well as the increased prison populations due to these stiffer penalties can be considered in this context. Numerous factors that have been identified as the causes for the decline in crime in the USA and the proposed approaches have led to a debate as to whether they can also explain declines in crime outside the USA.

Explaining the reasons for the fall in crime rates in European countries just using the dynamics of the USA is impossible. While some of the dynamics assumed to be effective in the decrease in crime rates in the USA are useful in explaining the decrease in crime rates in European countries (e.g., economic improvements, development of new policing models, adopting new crime prevention policies, and the process of civilization), these cannot fully explain the declines in European countries. For this reason, this study argues the security approach, which is based on the assumptions of opportunity theories, to be effective in reducing crime rates in countries other than the USA.

Graham Farrell (2013) is the leading name dealing with the reasons for decreased crime rates in developed countries within the scope of the security hypothesis. According to Farrell, recent developments in security measures have been effective in decreasing crime. The security approach explains the main reasons crimes are committed as the existence of opportunities for committing crime and inadequate security measures. In other words, the security thesis is based on the argument that if an opportunity for crime exists, it will be committed. According to the security

hypothesis, the prevention of crime and the decrease in crime rates in this sense are related to the reduction in crime opportunities and the measures taken in this context.

This study addresses the security thesis in such a way as to embody explicitly and implicitly the approaches that focus on the relationship between opportunity and crime such as rational choice, routine actions, lifestyle, environmental criminology, and situational crime prevention. The common feature of these approaches is based on the premises of where and how one who is prone to crime will commit the criminal act, what kind of conditions or opportunities this person will observe to carry out criminal acts, the measures this person will take to avoid getting caught, and the action plans or rational basis this person will make regarding how to profit from the criminal act. For example, according to the theory of routine actions, the combination of elements such as the existence of the criminal motivated to commit a crime, the existence of the appropriate target, and the lack of adequate protection/security to protect the appropriate target from criminals constitute the main reasons for crime (Cohen & Felson, 1979). Therefore, situation- or location-based crime prevention approaches, which are based on protection and security measures such as eliminating the opportunity factors that cause crime, weakening the targets that facilitate the commission of the crime, making victims and places strongly resistant to crime, and eliminating the profitability of criminal behavior (making it more risky in terms of getting caught/arrested), are extremely important in terms of proving the relationship between security rates and crime rates. In a sense, the situation- and location-based crime prevention approaches constitute an important component of the security approach, as they are preventive approaches that aim to eliminate or reduce the physical and spatial opportunities that have been identified to lead to crime.

In the context of the security thesis, the situational crime prevention approach can be said to be as effective at decreasing crime rates as the new policing models. The leading policing models that apply the opportunity theory-centered security approach are: a) community-oriented policing, b) problem-oriented policing, c) broken window policing, and d) hot spot policing.

While the effect of security measures on the reduction of crime rates is more evident in crimes against property, it has also been observed to be effective in other crime categories such as violence, although not at the same level. In a sense, the security thesis assumes the effects of improvements in the field of security on crime to differ by type. For this reason, decreases in crime rates also differ by type.

The security approach is assumed to be effective in reducing crime rates in developed countries and may be analyzed over five basic components:

1. Criminals: Security measures for individuals prone to crime include deterrent measures against committing crimes.

2. Victims: Individuals reduce their risks of becoming a victim of crime by taking some precautions or changing life habits.

3. Physical space: Making changes that make committing crimes more difficult in certain places and settlements and making arrangements to eliminate crime opportunities that facilitate crime have a preventive effect on crimes being committed.

4. Deterrence: This includes deterrents created by security measures that increase the probability of being caught, arrested, and sentenced as well as the level of deterrence and effectiveness of the criminal justice system.

5. Public and private security: Having security guards inspect homes, residences, workplaces, and residential areas eliminates or reduces opportunities for individuals to commit crimes.

As a result, this study has discussed the explanatory potential of the security thesis on the decrease in crime rates in developed countries. Throughout the study, the argument that opportunity-oriented and therefore situation-based crime prevention approaches have an explanatory potential in reducing or decreasing crime rates has been put forward and attempted to be justified. However, this justification by no means implies that the sole or real effect in the reduction of crime rates is solely the security thesis. Likewise, explaining the decrease in crime rates in many countries only through preventive approaches related to the opportunity factor is unrealistic because, as stated above, the crime phenomenon and cause of crime come about as a result of many dynamics and mechanisms. When considering the different developments that have occurred based on the internal dynamics of countries whose crime rates have decreased, the factors and approaches related to the subject can be said to be extremely complex. However, one can argue the security approach to have more potential and generalizability in explaining the decrease in crime rates in many countries compared to the other approaches.

Kaynakça | References

- Aebi, M. F. & Linde, A. (2010). Is there a crime drop in Western Europe? *European Journal of Policy and Research*, 16, 251-277.
- Aebi, M. F. & Linde, A. (2014). The persistence of lifestyles: Rates and correlates of homicide in Western Europe from 1960 to 2010. *European Journal of Criminology*, 11(5), 552-577.
- Austin, C. (1988). *The prevention of robbery at building society branches*. Crime Prevention Unit Paper 14. Home Office.

- Ayres, I. & Donohue, J. (2003). Shooting down the 'more guns, less crime' hypothesis. *Stanford Law Review*, 55(4), 1193-1312.
- Blumstein, A. (2006). The crime drop in America: An exploration of some recent crime trends. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 7(1), 17-35.
- Blumstein, A. & Wallman, J. (2000). *The crime drop in America*. Cambridge University Press.
- Blumstein A. & Rosenfeld R. (2008). *Factors contributing to U.S. crime trends. Understanding Crime Trends: Workshop Report. National Research Council Committee on Understanding Crime Trends, Committee on Law and Justice, Division of Behavioral and Social Sciences and Education*. National Academies Press, 13-43.
- Braga, A. & Weisburd, D. (2010). *Policing problem places: Crime hot spots and effective prevention*. Oxford University Press.
- Braga, A., Papachristos, A & Hureau, D. (2014). The effects of hot spots policing on crime: An updated systematic review and meta-analysis, *Justice Quarterly*, 31(4), 633-663.
- Brown, R. (2015). Reviewing the effectiveness of electronic vehicle immobilisation: Evidence from four countries. *Security Journal*, 28, 329-351.
- Clarke, R. V., Field, S. & McGrath, G. (1991). Target hardening of banks in Australia and displacement of robberies. *Security Journal*, 2, 84-90.
- Clarke, R. V. (1997). Introduction. R. Clarke (Ed.). *Situational crime prevention: Successful case studies içinde* (ss. 2-43). Harrow and Heston.
- Clarke, R. & Cornish, D. B. (2001). Rational choice. R. Paternoster ve R. Bachman (Eds.). *Explaining criminals and crime: Essays in contemporary theory içinde* (ss. 23-42). Roxbury.
- Clarke, R. V. & Eck, J. E. (2005). *Crime analysis for problem solvers in 60 small steps*. Washington, USA Office of Community Oriented Policing Services (COPS).
- Cohen, L. E. & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American Sociological Review*, 44, 588-608.
- Donohue, J. & Levitt, S. (2001). The impact of legalised abortion on crime. *Quarterly Journal of Economics*, 116(2), 279-420.
- Eck, J. E. & Maguire, E. R. (2000). Have changes in policing reduced violent crime? A. Blumstein & J. Wallman (Ed.). *The crime drop in America içinde* (ss. 207-265). Cambridge University Press,
- Eck, J. (2002). Preventing crime at places. L. Sherman, D. Farrington, B. Welsh & D. L. MacKenzie (Ed.). *Evidence-based crime prevention içinde* (ss. 241-294). Routledge.
- Eisner, M. (2008). Modernity strikes back? A historical perspective on the latest increase in interpersonal violence (1960-1990). *International Journal of Conflict and Violence*, 2, 288-316.
- Eklblom, P. (1988). Preventing post office robberies in London: Effects and side effects. *Journal of Security Administration*, 11, 36-43
- Ganpat, S. M., Garius, L., Tseloni, A. & Tilley, N. (2020). Violence and the crime drop. *European Journal of Criminology*, 1-24
- Farrell, G. & Pease, K. (1993). *Once bitten, twice Bitten: Repeat victimisation and its implications for crime prevention*. Crime Prevention Unit Paper 46. Home Office.
- Farrell, G., Tilley, N., Tseloni, A. & Mailley, J. (2010). Explaining and sustaining the crime drop: Clarifying the role of opportunity-related theories. *Crime Prevention and Community Safety*, 12(1), 24-41.

- Farrell, G. (2013). Five test for a theory of the crime drop. *Crime Science*, 2(5), 1-8.
- Farrell, G., Tilley, N. & Tseloni, A. (2014). Why the crime drop? *Crime and Justice*, 43(1), 421-490.
- Farrell, G., Laycock, G. & Tilley, N. (2015). Debuts and legacies: The crime drop and the role of adolescence-limited and persistent offending. *Crime Science* 4(1), 4-16.
- Farrell, G., Tseloni, A., Mailley, J. & Tilley, N. (2011a). The crime drop and the security hypothesis. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 48(2), 147-175.
- Farrell, G., Tseloni, A. & Tilley, N. (2011b). The effectiveness of vehicle security devices and their role in the crime drop. *Criminology and Criminal Justice*, 11(1), 21-35.
- Felson, R. (1997). Routine activities and involvement in violence as actor, witness, or target. *Violence and Victims*, 12(3), 209-221.
- Felson, M. (2012). The structure of angry violence. N. Tilley & G. Farrell (Ed.). *The reasoning criminologist: Essays in honour of Ronald V. Clarke* içinde (ss. 205-211). Routledge Publishing,
- Fox, J. A. (2000). Demographics and US homicide. A. Blumstein & J. Wallman (Ed.). *The crime drop in America* içinde (ss. 288-317). Cambridge University Press.
- Goldstein, H. (1979). Improving policing: A problem-oriented approach. *Crime and Delinquency*, 25(2), 34-58.
- Hindelang, M. J., Gottfredson, M. R. & Garofalo, J. (1978). *Victims of personal crime: An empirical foundation for a theory of personal victimization*. Ballinger.
- Johnson, B., Golub, A., & Dunlap, E. (2000). The rise and decline of hard drugs, drug markets, and violence in inner-city New York. A. Blumstein, & J. Wallman (Ed.), *The crime drop in America* içinde (ss. 164-206). Cambridge University Press.
- Kargın, G. (2001). Bir polisiye suç önleme stratejisi: Problem odaklı polislik. M. A. Sözer & D. R. Lee (Ed.). *Suç önleme teori, pratik ve değerlendirme* içinde (ss. 41-63). Adalet Yayınevi.
- Kılıç, O. & Demir, O. Ö. (2001). Suç-yoğun polisliği. M. A. Sözer ve D. R. Lee (Ed.). *Suç önleme teori, pratik ve değerlendirme* içinde (ss. 15-41), Adalet Yayınevi.
- Kızmaz, Z. ve Bilgin, R. (2012). *Hırsızlık: Suçlular, nedenler ve dinamikler*. Polis Akademisi Yayınları.
- Kızmaz, Z. (2020). *Suç önleme: Çağdaş yaklaşımlar*. Nobel Yayıncılık.
- Knepper, P. (2012). An international crime decline: Lessons for social welfare crime policy? *Social Policy & Administration*, 46(4), 359-376.
- LaFree, G., Curtis, K. & McDowall, D. (2015). How effective are your "better angels? Assessing country-level declines in homicide Since 1950. *European Journal of Criminology*, 12, 482-504.
- Langan, P. & Farrington, D. (1998). *Crime and justice in the United States and in England and Wales, 1981-96*. US Department of Justice Office of Justice Programs Bureau of Justice Statistics.
- Levitt, S. D. (2004). Understanding why crime fell in the 1990s: Four factors that explain the decline and six that do not. *The Journal of Economic Perspectives*, 18(1), 163-190.
- Lind, D. & Lopez, G. (2015). 16 Theories for why crime plummeted in the US. <https://www.vox.com/2015/2/13/8032231/crime-drop> adresinden 15.01.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Machin, S. & Meghir, C. (2004). Crime and economic incentives. *Journal of Human Resources*, 39(4), 958-979.
- Marowitz, L. A (2000). *Why did the crime rate decrease through 1999? (And why might it decrease or increase in 2000 and beyond?)* Criminal Justice Statistics Center: California Department of Justice.
- Marvell, T. & Moody, C. (1996). Specification problems, police levels, and crime rates. *Criminology*, 34(4), 609-646.

- Mishra, S. & Lalumière, M. (2009). Is the crime drop of the 1990s in Canada and the USA associated with a general decline in risky and health-related behavior? *Social Science & Medicine*, 68(1), 39-48.
- Nilsson, A., Estrada, F. ve Bäckman, O. (2017). The unequal crime drop: Changes over time in the distribution of crime among individuals from different socioeconomic backgrounds. *European Journal of Criminology*, 14(5), 586-605.
- Pinker, S. (2019). *Doğamızın iyilik melekleri-şiddet neden azaldı?* İ. A. Demir (Çev.). Alfa Yayıncılık.
- Pinker, S. (2011). *The Better angels of our nature: Why violence has declined*. Viking.
- Poyner, B. (1988). Video cameras and bus vandalism. *Security Administration*, 11, 44-51.
- Poyner, B. (1991). Situational Prevention in Two Car Parks. *Security Journal*, 1 2:96-101
- Roeder, O., Eisen, L. B. & Bowling, J. (2015). *What caused the crime decline*. Brennan Center for Justice.
- Rosenfeld, R. (1996). Gun buy-backs: Crime control or community mobilization. M. R. Plotkin (Ed.). *Under fire: Gun buy-backs, exchanges and amnesty programs* içinde (ss. 1-28). Police Executive Research Forum.
- Rosenfeld, R. (2004). The case of the unsolved crime decline. *Scientific American*, 290(2), 82-89.
- Rosenfeld, R. & Messner, S. F. (2009). The crime drop in comparative perspective: The impact of the economy and imprisonment on American and European burglary rates. *The British Journal of Sociology*, 60(3), 445-471.
- Schneider, S. (2015). *Crime prevention: Theory and practice*. CRC Press.
- Spelman, W. (2000). The limited importance of prison expansion. A. Blumstein ve J. Wallman (Ed.). *The crime drop in America* içinde (ss. 97-129). Cambridge University Press.
- Tonry, M. (2014). Why crime rates are falling throughout the Western World. *Crime and Justice*, 43(1), 1-63.
- Tseloni A., Mailley, J., Farrell G. & Tilley, N. (2010). Exploring the international decline in crime rates. *European Journal of Criminology*, 7(5), 375-394.
- Tseloni, A., Farrell, G., Thompson, R., Evans, E. & Tilley, N. (2017). Domestic burglary drop and the security hypothesis. *Crime Science*, 6(3), 1-16.
- van Dijk, J. J. M. (2008). *The world of crime*. Sage.
- van Dijk, J. J. M., van Kesteren, J. N. & Smit, P. (2008). *Criminal victimisation in international perspective: Key findings from the 2004-2005 ICVS and EU ICS*. The Hague: Boom Legal Publishers.
- van Dijk, J. J. M., Tseloni, A. & Farrell, G. (2012). *The international crime drop: New directions in research*. Palgrave Macmillan.
- Weisburd, D., Maher, L. & Sherman, L. (1992). Contrasting crime general and crime specific theory: The case of hot spots of crime. *Advances in criminological theory* içinde (4. Cilt ss. 45-69). Transaction Press.
- Weisburd, D., Telep, C., Hinkle, J. & Eck, J. (2008). The effects of problem-oriented policing on crime and disorder. *Campbell Systematic Reviews*, doi: 10.4073/csr.2008.14.
- Zimring, F. E. (2006). *The great American crime decline*. Oxford University Press.